No. 1766 Zaterdag 3 November 1917. 34ste Jaargang

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire, Aruba en de Bovenwindsche eilanden per drie maanden fl. 2.— met vooruitbetaling.

BUREAU VAN DIT BLAD
Waterkant No 4, Overzijde.
DRUKKER. B. L. BOGAERS.

Voor het Buitenland per jaar fl. 10.—
Afzonderlijke nummers fl. 0.15.
Prijs der Advertentiën van 1—7 regels f. 0.50; voor elken regel meer 7½ cts.

Johann Tetzel.

II.

De langdurige cursus, dien de Orde tot opleiding en vorming harer leden voorschrijft, was in 1497 volbracht. Pater Tetzel ontving volmacht om in elk klooster, dat zijn medewerking zou verzoeken, de geestelijke functiën uit te oefenen en tevens den Rozenkrans te prediken. Voorloopig zou deze volmacht hem echter weinig te stade komen, want zijne oversten koesterden andere plannen. In de Orde was het een gebruik om studenten, die buitengewonen aanleg voor de wetenschap verrieden, na afloop der gewone studiën naar een der algemeene studiehuizen te zenden, die door de Dominicanen te Parijs, Bologne, Oxford enz. in de schaduw der universiteiten waren opgericht. Daar konden deze studenten, *studentes honoris* genaamd, zich verder in de gewijde wetenschap bekwamen, tot professor worden opgeleid en, na volbracht examen, de verschillende graden behalen. Eervol voor Tetzel was derhalve de last, dat hij zich naar het algemeen studiehuis van Keulen moest begeven; en wij begrijpen, met wat geestdrift hij den reisstaf ter hand nam en onder den zegen des priors en de groeten zijner broeders het geliefd Leipzig verliet.

„Rome est déjà sur le chemin qui mène à Rome," dit ondervond ongetwijfeld ook de eenvoudige monnik gedurende den langen pelgrimstocht naar Keulen, het „Duitsche Rome". Keulen met zijn druk handelsverkeer, zijn wakkere, welgestelde burgerij, met zijn beroemde universiteit, het brandpunt der Nederduitsche beschaving, waar Rijnlanders en Westphalers, Hollanders en Scandinaviërs samenstroomen, met zijne meer dan 150 kerken, kloosters en kapellen, allen met een schat reliquieën verrijkt, wat bood het geen aantrekkelijkheid voor den Duitscher, den religieus? Aangrijpend was de aanblik dier machtige Hanzestad, de „koningin van den Rijn," als hare trotsche muren en bolwerken, hare tallooze torens en heerlijke kerken, allen beheerscht door den statelijken, majestueusen Dom, wiens ranke zuilen, pinakels en torens dagelijks hooger hemelwaarts stegen, in het verschiet opdoemden. Aeneas Sylvius, de fijn beschaafde Italiaan, had op zijne menigvuldige reizen door Europa geen rijker, prachtvoller stad gezien. Maar, wat naast al den luister Tetzel niet het minst zal hebben getroffen, was de nederige spits van dat dierbaar klooster, dat eenmaal Albertus Magnus en Thomas van Aquino door hun verblijf hadden geheiligd, was de eenvoudige en schoon gebouwde kloosterkerk, waar het gebeente rustte van den „Doctor Universalis", waar de wijdberoemde Rozenkranskapel was gesticht, door Sixtus IV en diens opvolgers met talrijke aflaten begunstigd. Bij zijne intrede in het uitgestrekte klooster kwam echte kloostergeest hem overal tegen. Sinds 1464 was de strenge tucht weder hersteld. Coenraad van Aste, generaal der Predikheeren, had persoonlijk haar ingevoerd; de vrome prior Jacobus Sprenger, als inquisiteur aan de ketters maar al te goed bekend, had haar ijverig doorgezet. Nachtwaken, koorgebed, vleeschderven, verbod van geldbezit, alle oude wetten werden met kracht weder ingescherpt en alleen hier en daar met wijs beleid, volgens den eisch der omstandigheden, gewijzigd. Wat de studie betreft, de kloosterschool handhaafde haren ouden roem, zij toonde zich het patronaat der twee groote middeleeuwsche lichten waardig. In dezelfde kloosterzalen, waar eenmaal de H. Thomas van de lippen zijns hooggevierden meesters Albertus die lessen van hemelsche wijsheid opving, werd steeds een breede schaar ordebroeders, uit allerlei natiën samengesteld, in de traditioneele leer onderricht. Dagelijks, tenzij wettige redenen zulks verhinderden, verklaarde de *regens studii* de onovertroffen Summa van den Engelachtigen Leeraar, terwijl daarna *locutoria* werden gehouden d.w.z. de behandelde stof verder werd toegelicht, met verschillende vraagstukken in verband gebracht, om ten laatste, tot weinige stellingen herleid, aan het geheugen te worden toevertrouwd. Hieraan, evenmin als aan de lessen, die in de *Sententiën* en in de H. Schrift gegeven werden, mocht niemand zich onttrekken. Bij het eindigen van den studietijd was ieder student tot eene plechtige thesisverdediging verplicht. Behalve deze oefeningen hadden somtijds *actus solemnes*, wetenschappelijke spelen, plaats, waarin eene reeks philosophische, exegetische en theologische stellingen publiek tegen iederen aanvaller moesten worden verdedigd. De voortreffelijkheid dezer oude leermethode bleek uit de degelijke, goed onderlegde theologanten, die door haar werden gevormd en sinds jaren zich de hoogachting en het vertrouwen van Keulens burgerij verwierven. Aan de hoogeschool, waar, bij een vlijtige beoefening der klassieken, de scholastiek nog den schepter zwaaide, bekleedden verschillende paters een leerstoel van de theologische faculteit, de beroemdste van geheel Duitschland; het [illegible] Dominicus was er tehuis. Op de feestdagen van Sint Dominicus en Sint Thomas hield daar, volgens overoud gebruik, een Predikheer de feestrede voor de talrijke professoren en studenten; waren er publieke redetwisten, de magisters van het Dominicanerklooster togen er met hunne leerlingen heen. De nieuwe omgeving, het stichtend leven der kloosterlingen, de algemeene ijver voor de studiën kan bij Tetzel den weldadigen invloed niet gemist hebben. Al weten wij niet, of hij in 't publiek ooit in het krijt is getreden, of hij een der talrijke *collaciones*, die door de Dominicanen op bepaalde dagen van het jaar in het Domkapittelhuis, in de Sint-Gereon, de Sint-Andreas en in andere kerken waren vastgesteld, gehouden heeft, toch mogen wij veronderstellen, dat hij zijne talenten niet begraven, maar ijverig er mede gewoekerd heeft. Tot deze veronderstelling worden wij nog meer gerechtigd, als wij vernemen, dat Tetzel, vier maanden na zijne komst te Keulen, reeds tot professor in den *cursus* der *Sententiën* wordt benoemd en daarbij alle privilegiën ontvangt, die aan dit ambt zijn verbonden. Hoelang hij nog te Keulen vertoefde, aan welke kloosterschool of universiteit hij doceerde en den graad van baccalaureus in de theologie behaalde; waar de pauselijke legaat Raym. Perauld hem leerde kennen en voor een nieuwen werkkring bestemde, zijn vragen, die door geschiedvorschers nog dienen opgelost; voor ons is het voldoende het bewijs te leveren, dat hij volstrekt geen „frater ignobilis" was en de Dominicaan Lindner in zijn kroniek hem terecht onder de geleerden van het Sint Paulusklooster te Leipzig rangschikt.

Niemand, die Tetzels deugdelijke opleiding en het succes, waarmede zijne studiën werden bekroond, in aanmerking neemt, zal zich verwonderen later in hem den strijdhaften kampioen te ontmoeten, die het eerst tegen Luther in het strijdperk trad, hem met het zwaard zijner onverbiddelijke logica geduchte slagen toebracht, om ten laatste met al de behendigheid van een geoefend strijder hem in zijn zwak te treffen. Aan deze overwinning op den Wittenbergschen monnik heeft hij de eeretitels van „Idiot," „ungelehrter Tropf," „grober Esel" te danken; andere wapenen dan spot en laster bleven Luther tot zelfverdediging niet over. In blinde vereering voor den „seligen Gottesmann" wiens komst in den loop der eeuwen door profeten en wonderteekenen zou zijn voorspeld, in buitensporige geestdrift voor dien tweeden Messias, wiens verschijning een licht was voor de volken, hebben de Protestanten Luthers woord als het Evangelie aangenomen; zelfs de vuilaardige spot en gemeene laster, die onder het ledigen van den tinnen bierkroes aan den gewijden mond des meesters ontvielen, werden met zorg door ijverige discipelen als kostbare brokkelingen verzameld, *opdat er niets verloren ga.* Luthers beschimpingen werden woorden van vroomheid en godzaligheid, die in de stilte der binnenkamer dienden overwogen; zijn lasteringen orakeltaal, waaraan te twijfelen blasphemie scheen. Voor deze trouwe leerlingen werd Tetzels onwetendheid traditioneel. Nu moge men op stellige gronden verzekeren, dat Tetzel niet onwetend was, uitwijzen volgens archieven en de oudste geschiedschrijvers, dat hij zelfs professor was, men zal zich hiertegen hardnekkig blijven verzetten. Desnoods zal men voor de kleingeestigste spitsvondigheden niet terugschrikken. Körner, om ons tot Tetzels jongsten biograaf te bepalen, geeft hiervan een niet onaardig voorbeeld. In zijne „Notitia universitatis Francofurtensis" had Becmann o.a. geschreven (p. 55): *Reverendus frater Joannes Tetzel ordinis prædicatorum, s. theologiæ professor.* Hieruit had Gröne afgeleid, — en wie zou het niet met hem? — dat Tetzel ten minste den titel van professor gevoerd heeft. Toch niet, „In den Worten Becmanns," zegt bovengenoemde Herr Superintendant und Oberpfarrer, „finden wir unserseits nur, dasz derselbe als „Theolog, als ein Mann, dem die Theologie *professio* war, bezeichnet werden sol." — Zulk eene onpartijdigheid behoeft geen betoog, het is voldoende, dat zij „Wahrheit in Liebe" (Körners devies) tot leus voert.

Luther, de Bijbelvertaler.

Beschouwd in het „zuivere licht der geschiedenis", is het dus niets anders dan een fabel, dat Luther „aan het Duitsche volk den Bijbel in zijn moedertaal teruggaf, dien het door priesterheerschappij verloren had"!

't Is slechts een variatie op het oude thema, door Luther zelf uitgevonden, dat „hij den Bijbel weer onder de bank vandaan heeft gehaald"

Een Luther-fabel!

Want Luther gaf aan het Duitsche volk niet den Bijbel terug, omdat het dien volstrekt niet verloren had. En hij gaf ook aan het Duitsche volk niet den Bijbel in zijn moedertaal terug, wijl het, voordat hij in 1522 een Duitsche vertaling van het Nieuwe Testament uitgaf, reeds veertien Hoogduitsche en vier Nederlandsche uitgaven van den geheelen Bijbel bezat.

Blijft dus in het „zuivere licht der geschiedenis" over, dat na anderen óók Luther een Bijbel aan het Duitsche volk in zijn moedertaal gaf!

Maar hoe?

Onder taalkundig opzicht heeft Luther met zijn Bijbelvertaling zeker groote verdienste. Den krachtigen toon en de kernachtige uitdrukkingswijze van het volk wist hij meesterlijk te treffen. Hierin overtrof zijn werk al het vroegere. Dit streven van Luther, om in zijn vertaling den stijven, gebruikelijken toon te vermijden en zich naar de volkstaal te richten, werkte wel de buitengewoon groote verspreiding van zijn werk in de hand. Maar het leidde hem van zelf tot groote, plompe en onpassende uitdrukkingen, zoodat zijn vertaling niet zelden ontsierd werd door platheden, wat toch waarlijk niet in overeenstemming is met de waardigheid der H. Schrift! „Alle uitdrukkingen van den Lutherschen Bijbel — aldus zelfs een begeesterde vereerder van den Bijbelvertaler — zal niemand willen beproeven, die onbevangen, en grondig onderricht is. Sommige zijn heelemaal onedel en waren bovendien met inachtneming van den grondtekst gemakkelijk te vermijden". (Hopf. Bibelübersetzung, 271).

Doch nog veel meer dan op de taal komt het bij een vertaling aan op de nauwkeurigheid, waarmee het oorspronkelijke is weergegeven. Welnu, Luther was in zijn Bijbelvertaling — zéér zacht uitgedrukt — al zéér onnauwkeurig!

Zoo schreef de protestant H. Schultz: „Op honderden plaatsen is in de Luthersche vertaling de zin van het *oorspronkelijke niet getroffen". (Die* stellung des Glaubens zur Hl. Schrift, 7) En volgens den protestant F. Bunsen is Luther's Bijbelvertaling „de onnauwkeurigste, ofschoon ook sporen van een groot genie dragende" en „behoeven drieduizend plaatsen verbetering". (Nippold, Bunsen III. 483).

Erger dan onnauwkeurig is, dat Luther, „uit beginsel" den Bijbeltekst zeer vrij behandeld heeft. Zoo vertaalt hij steeds „gemeente" in plaats van „kerk" en gebruikt het woord „kerk" slechts in het Oude Testament voor de heidensche tempels en onwettige heiligdommen der Israëlieten! Verder misbruikt hij den gewijden tekst tot polemiek tegen de Roomsche Kerk en versmaadt [illegible] pen. Wanneer hij b.v. afgodspriesters en waarzeggers „papen" noemt of van de „gescheurde kleederen" en de „geschoren hoofden" der afgodspriesters (Baruch VI. 30) „wijde koorhemden" en „geschoren kruinen" maakt, dan is het duidelijk, op wie dit slaat!

Maar het ergste is wel, dat Luther een aantal teksten met opzet naar zijn nieuwe leer van de rechtvaardigmaking, alleen door het geloof, VERVALSCHTE.

Vooral de Brieven van den Apostel Paulus trachtte hij tot zijn doel dienstbaar te maken. Bij deze verminking van de Apostel-woorden hielp hij zich hoofdzakelijk door het tusschenvoegen van de kleine woordjes „alleen" en „slechts". Zoo luidt b.v. bij hem Rom. IV. 15: „De Wet werkt slechts toorn" en Rom. III 20: „Door de Wet komt slechts kennis der zonde".

De belangrijkste vervalsching beging Luther door het woordje „alleen" tusschen te schuiven in Rom. III, 28. „Zoo houden wij nu, dat de mensch gerechtvaardigd wordt zonder werken der Wet, alleen door het geloof". De willekeur, die hier tot uiting kwam, werd reeds door zijn tijdgenooten gelaakt.

Wel teekenend voor Luther's karakter is de wijze, waarop hij zich daar tegen verdedigde. „Wanneer — schreef hij — uw nieuwe papist zich veel onnut maken wil met het woord sola, alleen, zegt hem dan fluks dit: Doctor Maarten Luther wil 't zoo hebben, en spreekt: Papist en ezel is één ding; zoo wil, zoo beveel ik, mijn wil is de reden" Hierbij gaat dan een poging om aan te toonen, dat het woordje „alleen" in den zin van den Apostel ligt! Luther besluit dan met deze woorden: „En het spijt mij, dat ik er ook niet bij gezet heb alle en aller, dus: zonder alle werken aller wetten, zoodàt het vol en rond uitgesproken was. Daarom zal 't in mijn Nieuw Testament blijven, en mochten ook alle pausezels dol en dwaas worden, toch zullen ze 't er mij niet uitbrengen".

(Walch, M. Luthers sämmtl. Schriften XXI. 314 evg. 327.)

Inderdaad, een zeldzame Bijbelvertaler, deze Luther, in het „zuivere licht der geschiedenis."

Hetzelfde stelsel als bij zijn vertaling der Bijbelteksten volgde Luther ook bij zijn aanteekeningen en uitleggingen.

Doch alle gepleegde vervalschingen en tendenzieuse verklaringen konden den geheelen Bijbel nog niet naar Luther's nieuwe leer omvormen! Om derhalve de teksten, die met zijn leer in tegenspraak waren, uit den weg te ruimen, stelde hij als hoogste beginsel van zijn Bijbelverklaring op, dat alles voor Christus moest uitgelegd worden d. w. z. volgens Luther's leer, dat het geloof alleen zalig maakt. (Döllinger, Die Reformation, III 157, 167).

Een gedeelte van den Bijbel was echter op geenerlei wijze, noch door vervalsching noch door ongerijmde uitlegging, met de nieuwe leer van het geloof–alleen overeen te brengen. Dat is namelijk de Brief van den Apostel Jacobus. Sterker en ondubbelzinniger dan het hier geschiedt, kan het wel niet gezegd worden, dat „door de werken de mensch gerechtvaardigd wordt en niet door het geloof alleen." (II. 24.)

Luther noemde daarom den brief van Jacobus een „strooien brief" en schold den Apostel voor een „dwaas." Deze laatste uiting deed hij voor de Wittenbergsche studenten. (Opera exeget. lat. Erb. Ausz. V. 227). Later heeft hij in zijn Voorrede tot zijn Nieuwe Testament de plaats tegen den „strooien brief" weggelaten. Mondeling echter veroorloofde hij zich nog de sterkste uitvallen tegen den Jacobus–brief. *(Loesche, Anal. Luth. 296).*

Maar niet alleen over den brief van Jacobus, doch ook over andere een verwerpend oordeel. De Vijf Boeken van Mozes zijn hem een „Joden Saksenspiegel, die ons voortaan niet meer bindt." De Prediker „heeft noch laarzen noch sporen, maar loopt op sokken, zooals ik, toen ik nog in het klooster was." De Brief aan de Hebreeën was volgens hem niet van een Apostel afkomstig, evenmin als het Boek der Openbaring, dat hij voor „apostolisch noch voor profetisch" hield: „Laat iedereen daarvan houden, wat hem zijn geest ingeeft; mijn geest kan zich in dat boek niet schikken." (bij Janssen, Geschichte des deutschen Volkes VII. 659.

Waarlijk, wanneer men Luther met zijn Bijbel in het „zuivere licht der geschiedenis" ziet, dan staat hij daar toch niet juist „in vollen luister"!

Joh. C. AALBERSE PR.

De Voorhoede.

Het onvergetelijke visioen.

Paul Ginisty, de bekende Fransche auteur, beschrijft als volgt in de „Petit Parisien" den eersten dag van het groote offensief, dat de Franschen openden bij Verdun:

„Vanuit een waarnemingspost, dicht bij het terrein van actie, hebben wij zoo juist den aanval van onze troepen bijgewoond, bekroond door een zóó groot succes, dat de voorgenomen doeleinden overschreden zijn.

Op den rechteroever van de Maas konden wij niet meer vooruit zonder den steun van den linkeroever. Douaumont gaf ons een zekerheid, maar was géén basis. Hetgeen wij wilden, in afwachting van beter, was het in veiligheid brengen van Verdun, al de waarnemingsposten bezetten, en door het bezit van dat vuurscherm, onze vrijheid van actie hebben. Het doel van het commando was ook om, na een hevigen aanval, de verzwakking te veroorzaken van het Duitsche leger, maar het ontveinsde zich niet, dat het een zware onderneming was. Tegenover ons beschikte de vijand over 400 batterijen.

Na eenige uren rust in de citadel van Verdun vertrekken wij om 2 uur 's morgens. De Duitschers, ongerust, vóórgevoelen den aanval, maar kunnen het uur niet bepalen, waarop hij zou losbreken (sedert drie dagen dat de regen ophield

donderde onze artillerie zonder ophouden). Toen wij uit de citadel gingen, konden wij, door de snelle bliksems, die elkaar opvolgden, geloogen aan een verschrikkelijk onweer. Weldra kwam onze auto, met gedoofde lichten, op een weg, omzoomd door onze batterijen, en wij hadden de eerste sensatie, door het onafgebroken lichten van het afvuren onzer stukken, en door hun knallen, van den wonderbaarlijken orkaan van ijzer en vuur, waarvan wij kort daarop het visioen, het onvergetelijke visioen, zouden zien.

Wij komen aan op het bij uitzondering gunstige punt voor het meest ontroerende ensemble tooneel. Bij het eerste dagen zullen wij een uitgebreid panorama kunnen omvatten, dat ons van links naar rechts Avocourt zal toonen, het plateau van Paumerieu, waar de Duitschers een oogenblik ons zwakke punt wisten te vinden, den heuvel 34, den Mort-Homme, de Côte de Lecle, het Bois des Corbeaux, Comières en dan op den rechteroever de Côte du Talu.

Hoe het onvergetelijke schouwspel weer te geven, dat wij bijwonen? Al onze stukken zonder interruptie, braken hun granaten uit; de hemel is in brand, wij zijn te midden van een cycloon van vuur; de Duitsche stukken antwoorden, maar de superioriteit onzer artillerie blijkt verpletterend. Van de zware artillerie af tot aan de 75 m.M. toe vuurt alles aan onze zijde. Het is magnifiek en verschrikkelijk. Wij hadden ons de intenseiteit van dit vuur nooit kunnen voorstellen. Het is onmogelijk dat de tunnel, dien de Duitschers in den Mort-Homme hebben gegraven, niet tot stof is gereduceerd onder deze orgie van projectielen. „De heeren infanteristen" zal ons straks een officier zeggen, „hebben zich niet te beklagen, men heeft hun het terrein wèl mooi in orde gemaakt".

In dezen nacht van onbeschrijfelijke tragiek beeft de grond onder onze voeten, het is werkelijk de hel, maar de dageraad begint aan te breken. Een bleeke dag begint de hoogten te verlichten, waarop onze soldaten zullen springen. De nevel van de Maas zal een oogenblik een gordijn over hen werpen en ziehier, hetgeen onder een dusdanig tumult onmogelijk scheen, dat de artillerie haar maat verdubbelt. Het is een ongeloofelijk crescendo van alle stukken. En hoe dan niet een gevoel van diepe ongerustheid te ondervinden. Dat crescendo kondigt infanterie, het uur van het oppercommando, dat tot op het laatste oogenblik geheim gehouden is!

Het is 4 uur 40 op het moment waarop, aan den voet der stellingen, die zij hebben te overmeesteren, de aanvalsgolven vooruit snellen. Thans is het de beurt van de infanterie. Met welk een emotie wenden wij de oogen naar de heuvel kammen die zij beklimmen zullen! Met welk een hart volgen wij hen! Zeker, de photo's der vliegtuigen hebben juiste opnamen aangebracht van de uitwerking onzer artillerie. Maar er is een zeker werk, „de Pavie" genaamd, dat niet is gefotografeerd kunnen worden, en ondanks de methode van vernielingsvuur, welke verrassingen, die al onze voorbehoedmiddelen, te niet doen, kunnen ons niet bereid zijn!

De aanval wordt geleid met een onweerstaanbaar élan. Met welk een verlichting zien wij, minder dan een half uur na het begin van den aanval, de vuurpijlen, die de verlenging van het vuur der artillerie aanvragen! Onze troepen komen vooruit. Zij hebben het doel bereikt, dat hun was aangewezen, met weinig verliezen.

Successievelijk bereiken ons tijdingen: 3 luchtballons van den vijand zijn vernield. Gevangenen zijn naar de achterhoede gezonden. Door vliegtuigen, door loopers, door postduiven, praeciseeren de inlichtingen het succes. Het is reeds verkregen als de zonnestralen, den nevel doorboord hebbend, door lichtende bundels op hen te werpen, de Fransche hoeken grond verlichten, zoo lang betwist, en die nu eindelijk tot ons terugkomen.

De divisie, uit Méridionaux bestaande, en die den sector van af 3 jaar bezette, heeft een bizonder energieke rol gespeeld.

Ingezonden.

Sta Rosa 30 Oct. 1917.

Van ochtend hadden wij de eer en het genoegen een bezoek te ontvangen van den WelEdelGestrengen Heer Kapitein H. L. BIERMAN.

Wij zijn bevestigd in de overtuiging, dat deze sympathieke commandant alle poging in 't werk stelt om zijn manschappen te vormen niet enkel tot degelijke soldaten, maar tot rechtschapen en beschaafde menschen, tot mannen van karakter en dus trouw ook aan hun godsdienst plicht. Aan de goede bedoelingen en uitstekenden ijver van kapitein BIERMAN valt niet te twijfelen. Daarom speet het ons te moeten vernemen, dat men naar aanleiding van een verkeerd begrepen of halfgelezen feuilleton in de *Amigoe*, den kapitein heeft verweten, dat hij zijn manschappen belette hun godsdienstplichten waar te nemen. Dát heeft de *Amigoe* nooit beweerd, en dát kan ook niemand staande houden.

Wel wordt geklaagd over verzuim van godsdienstplichten, in het bizonder over Misverzuim van soldaten en gewezen soldaten op Zon- en Feestdagen. De vraag is waar de oorzaak ligt van dit ernstig en zwaar verzuim. De militaire overheid staat hun niet in den weg. Integendeel! Bij de betreffende personen zelf is ook de oorzaak niet te vinden, want de meesten namen, vóór zij in dienst traden, hun godsdienstplichten waar. Ons dunkt de voornaamste, zoo niet eenige oorzaak is te zoeken in de gelegenheid tot vrijer leven met personen van het andere geslacht. De verderfelijke invloed, welke daarvan uitgaat, doodt elke hoogere levensopvatting.

Ziende dat gevaar is het den R. K. geestelijken, als bewakers van het R. K. geloof, niet kwalijk te nemen, dat zij waarschuwen voor het gevaar van geloofsverzwakking in den militairen dienst.

Dit gevaar lijkt ons nog grooter in de Oost dan hier in de West. Daar komen onze jongens in aanraking met personen, van wie een nog verderfelijker invloed kan uitgaan tot verzwakking, verlies en verzaking van hun geloof. Hier blijven zij altijd nog min of meer onder den invloed van geloofsgenooten, en de Katholieke omgeving, daar wordt allicht iedere band verbroken; en ademen zij als vanzelf den geest van onverschilligheid en ongeloof in. Zeg niet: na 15 jaar komen zij hier terug als betere menschen. Zelden komt de Curaçaoënaar na een langdurige afwezigheid terug in zijn gebreklijdenden familiekring, op zijn armoedig eiland.

Hij blijft waar hij 't beter heeft, en waar hij vrijer d. w. z. losbandiger kan leven. En al komt hij terug, zal hij dan beter zijn, niet bij uitzondering maar volgens algemeene verwachting? Hij zal terug komen met meer kennis van de wereld, maar met minder kennis van God en godsdienst, zwaarder aan geld

En daartegen zijn wij verplicht hen te waarschuwen.

p. P. R. Bührs. O. P.

Will the editor of the paper kindly allow the mothers of Aruba, a small space, to plead their cause of woe?

Surely evil days have fallen upon us, in unison with the entire change of the worlds daily affairs. Now comes a change in our well regulated school hours, which is making our days unbearable. The gentleman, who suggested such an ill timed idea of school hours from 8 o'clock to 1 p.m. with intermissions, surely can not be so well accustomed to children's manners and methods of eating daily, as we poor mothers. We must become in a sense, slaves, as we are never free. The only good effects, from such a change, seems to be, the freedom of the school teachers for the afternoons, mothers have not a free moment. We must arise very early in order to look for food, which is not to be ordered by telephone in this little secluded isle. In many cases, we must await until the 11th hour, trusting in the Lord, in despair. Food is not to be had at command. At 8 a.m. many mornings our bread has not arrived, and will the kind gentleman just consider that evil days bring troubles. Therefore having no flour at times on the island, one and all must resort to „The Arubian National Substitute" for bread, called „Cachapa". Which article of food, if the gentleman will take the trouble to enquire, requires some little time for preparation.

Again, milk for children, comes far from the country, between the hours of 9 to 10, generally arrives. Consequently many children must drink water *now*, before starting for school at 8 a. m. Then again the mothers must chase and hurry the children to bathe and dress, which course, one of experience, will admit, is a rather worrying process; Especially in such a climate.

8 a. m. Hurrah! they are off for school. Now for a breathingspell and attendance to the everlasting problem, food!

10 a.m. Impossible; they have descended upon us again, looking for food.

In many cases, none is rady: as our „National Substitute" for bread is only palatable when eaten hot and fresh.

We give them something in line of food, and they run with it, in their hands like streetturchins, for fear of being late, if late, punishment, 50—100 rules.

How nice for the mother to spend her afternoon, compelling from 2 to 5 tots, write „rules" from school! During which time, all are sweldering from the intense heat of this climate. Report says, the learned gentlemen offers as a reason, for exchange for early hours; that the children learn more. It may prove that, in that hour from 8 to 9, something actually is learned; but surely not afterwards.

By running in and out every two hours, the children cannot concentrate their minds on any particular study, long enough to accomplish the demands of the masters.

The fact is proved by the children being given rules, nearly every day for punishment; to finish at home. At 10 minutes to 12 o'clock, the children are allowed the previlege of drinking water; how can a glas of warm water satisfy a child accustomed to a nourishingdinner at that hour?

In our experience we find that many children have no appetite on arrival, at home; one boy to be punished for being tardy with his lessons, was actualy told to come home for his dinner and then „to return at 2 p.m. to write rules".

Could a boy be found so silly to return in such a heat, after a long walk; to calmly sit down and write rules? If the school hours from 8 to 1 are sufficient for studies of children, let not the after burdens be put upon the mothers, whose duties are sufficient in these days. The regular dinner hour is 12 o' clock in nearly all families. Our husbands must return to their work; therefore in consequence of these „ill timed hours," we must have two dinners prepared.

Surely all mothers of households will agree that such a course is impossible in such a climate. The food must be reheated and all routine upset for dinner No: 2; for children, who must eat alone in consequence.

A mother has many affairs to attend, and cannot sit again to watch her childeren eat, therefore we do not know, if they eat with fingers or forks!! Ofcourse „fingers were made before forks;" neverthe less we try to train children to „modern ideas", but in this „improposed modern idea" of hours, we cannot see the benefit, either to children or mothers.

Again interested friends, what can we do with our numerous children from 2 o'clock to 5 p.m., to keep them from the hot sun of these island?

Many families consist of from four to five boys, with the addition of a few girls. We cannot tie them, i chairs, nor start a private afternoon school watched over by the weary mothers. Only one course is left, to let them roam at will in the street. We, unfortunately, have no modern improvents such as other governements provide for the amusement and education of childeren. No library; no park wherein, we could send them to play safely for a few hours. Ther is not a quiet, public place in Aruba, where young children may safely be sent to play. On one of our streets are a number of shady trees, and quite a suitable spot for a children's park where the air blows freely. Now, if the governing party, wil start any such well-intentioned project, or improvement, we, one and all will go hand in hand to endeavour to help. We hope all mothers interested in this exchange of schoolhours, will join us in our plea of allowing the old order to exist, for the sake of mothers, whose work is not from sun to sun; „But mothers work is never done"

Thanking you Mr. Editor, for our space in your paper, for our feeble plea,

The mothers of Aruba:

Mrs G. R. Hopkins.
Mrs L. J. M. Henriquez.
Mrs Constant de Veer.
Mrs. Alcida Zeppenfeldt.
Mrs S. A. Henriquez.
Catharina Oduber.
Mrs Ann. Ruiz de Veer.
Wid C. H. Eman.
Mrs Felicita Wever.
Mrs R. J. Eman.
Elvira P. de Croes.
Mrs Catharina Frigerio.
Mrs Th. Lampe de Croes.
Mrs A. F. Wever.
Ruperta Ponson.
Mrs F. J. C. Beaujon.
Mrs R. J. Beaujon.
R. N. L. Henriques.
A. v. d. Spuy.
Mrs Eliza P. de Wever.
Mrs J. B. de Ponson.

Op beleefd verzoek deelen we hier den verkorten inhoud mede van bovenstaand Ingezonden stuk.

Mevr. HOPKINS c. s. protesteert namens de Moeders van Aruba tegen de aangebrachte wijziging in de schooluren. Op de Gouvernementsschool zijn tegenwoordig de lessen van 8—1 met twee tusschenpoozen, om 10 uur en om 10 min. voor twaalven.

De Moeders van Aruba klagen, dat ze 's morgens niet op tijd kunnen klaar komen, omdat brood en melk vóór achten niet te krijgen zijn. Komen de kinderen om 10 uur thuis, dan is de tijd om behoorlijk iets te gebruiken weer te kort, de jongens vliegen eenvoudig de straat op met het brood in de hand, bang, dat ze anders te laat op school komen en straf krijgen.

Het algemeene etenuur op Aruba is 12 uur. Als de familie met het middagmaal gereed is en de gewone werkzaamheden weer zijn hervat, komen de kinderen pas thuis om te eten.

Die wijziging in de schooluren geeft zeer veel last aan de huismoeders, die nu den heelen langen achtermiddag met haar kinderen zitten opgescheept en niet weten waar ze er mee blijven moeten.

De eenigen, die voordeel hebben bij de wijziging, zijn de Onderwijzers die er een vrijen achtermiddag door krijgen.

De Moeders van Aruba vragen de wederinvoering der oude schooluren.

DE OORLOG.

Aller oogen werden op het onverwachts getrokken naar het Italiaansche front, waar groote dingen gebeuren. Een der geweldigste veldslagen van dezen oorlog heeft daar plaats gehad. Met zeer groote overmacht zijn de Oostenrijkers in den nacht van 24 October opgetrokken over de Juliaansche Alpen, drongen de Italianen terug van hunne sterke posities op de toppen der bergen en achtervolgden hen tot de laagvlakten aan den oever der Tagliamentorivier. In een paar dagen tijds verloren de Italianen de groote voordeelen door hen met zeer veel moeite na twee en een half jaar vechtens bereikt. De stad Goritza, waar zoo dapper om gestreden is, viel in handen der Oostenrijkers, ook Cividale en Udine.

De Oostenrijkers staan al een heel eind op Italiaanschen bodem. Fransche, Engelsche en Amerikaansche troepen snellen toe om hun bondgenoot te helpen. Generaal Cadorno heeft hoop den opmarsch der Oostenrijkers verder tegen te kunnen houden.

Geheel de oorlogstoestand is door dit succes der Oostenrijkers veranderd. Algemeen wordt nu een groote veldslag verwacht in de Italiaansche laagvlakten.

Volgens Duitsch bericht hebben 60.000 Italianen hun wapenen zonder vechten overgegeven aan den vijand.

Een gedeelte van het tweede leger heeft dit zeker gedaan, want dit wordt officiëel door Italië erkend.

Volgens hetzelfde bericht uit Berlijn werden binnen één week 180.000 Italianen gevangen genomen en werden 1,500 kanonnen veroverd.

En dit alles is geschied terwijl de Regeering te Rome een motie van wantrouwen ontving van de Kamer en af moest treden. De Minister van Binnenlandsche Zaken Victorio Orlando heeft echter reeds een nieuw Kabinet kunnen vormen. De Fransche Kabel spreekt het bericht van revolutie in Italië tegen. Het schijnt echter niet onwaarschijnlijk, dat er iets broeit.

De revolutionnaire warrelwind waait overal.

Correspondentie.

D. J. VAN R. St. Martin. Uw Ingezonden artikel kon ditmaal niet worden opgenomen. Het is gericht tot iemand, die schreef in *De Vrijmoedige*. Volgens journalistiek gebruik behoort uw stuk dus daar thuis. Men verdedigt zich op hetzelfde terrein, waar men wordt aangevallen.

Berichten uit de Kolonie.

Kerkelijke Berichten.

De Hoogeerw. Pater Vicarius, P. fr. G. WOLSKY is na een tamelijk voorspoedige reis Donderdag 18 October op St. Martin aangekomen. Zondag 21 Oct. is ZHEW. in gezelschap van den Zeereerw. Pater H. SMIT, Deken en Pastoor van Marigot, naar St. Barths vertrokken om van daar uit verder door te reizen naar Guadeloupe.

**

Gisterenmiddag is Z. D. H. Mgr. M. G. VUYLSTEKE met de Paketschoener *Estelle* naar Aruba vertrokken, in gezelschap van den Zeereerw. Heer Pastoor Th. v. SADELHOFF. Maandag of Dinsdag wordt de *Estelle* terugverwacht.

Men is dezer dagen op Aruba begonnen met de fundamenten voor de nieuwe kerk van Oranjestad.

**

Geholpen door de milddadigheid zijner Parochianen is de Zeereerw. Heer Pastoor GIJLSWIJK er toe over gegaan de twee zijnissen voor de twee bijaltaren ook te laten polychromeeren.

Het gewelf boven het Priesterkoor vertoont nu een prachtige roset van bladeren en bloemen in zeer fijne kleurschakeering. Het werk houdt langer op dan men algemeen gedacht heeft, maar, als het af is, zal het zeer zeker eenieder voldoen.

Kon de beschildering der geheele kerk nu maar volgen! Vooral de lichtgrijze kolommen vloeken heel erg met het olijfkleurig Priesterkoor en vragen dringend een anderen tint. We hopen, dat de Geloovigen hun Pastoor in staat zullen stellen deze allernoodzakelijkste aanvulling der polychromie van het Priesterkoor ten minste nog aan te brengen. We krijgen dan een harmonieus geheel. Ofschoon de beschildering van de heele kerk natuurlijk de meest volledige oplossing zal geven.

Loos Alarm.

Omdat er in Coro eenige gevallen van gele koorts zijn voorgekomen heeft de Regeering van Sto Domingo de quarantaine afgekondigd tegen schepen komende van Venezuela en .... Curaçao.

Dit laatste is een daad van willekeur en geschiedt zonder eenig motief. De Curaçaosche Geneeskundige Raad heeft in de laatste jaren ons eiland door doeltreffende maatregelen gevrijwaard voor besmettelijke ziekten. Ofschoon rondom ons de Pest woedde, maanden en jaren achtereen, bleef ons eiland gezond en werd er niet één geval geconstateerd.

De gele koorts, vroeger hier inheemsch, is voor goed van ons eiland verdwenen. Zoodra in de buurt verdachte verschijnselen van besmettelijke ziekte zich vertoonen, neemt ons Bestuur onmiddellijk de noodige maatregelen en wist daardoor steeds alle besmetting te weren.

Dat alles moest toch bekend zijn aan het Bestuur van Sto Domingo.

En ook, dat onze Openbare Gezondheidsdienst juist in den laatsten tijd zoo modern mogelijk werd ingericht.

Er bestaat niet de minste reden den toestand op Curaçao niet te vertrouwen. Men is hier op zijn hoede en waakt.

De H.E.G. Heer Gouverneur heeft aan den Nederlandschen Consul te Sto Domingo getelegrafeerd. We hopen, dat dit voldoende zal zijn om alle draconische maatregelen tegen ons te voorkomen, of, zoo zij reeds werden genomen, weer te niet te doen.

De Curaçaosche.

Wij zijn zoo gelukkig de verklaring te kunnen geven van de tijdelijke stopping van den sleepdienst op Maracaibo. *Don Alberto* en *Samson* waren gewone stoombootjes, die stoom maakten met steenkool. Deze sleepers worden nu ingericht voor het stoken met ruwe olie. De verandering in de bunkers en machienerieën noodig om met olie te kunnen stoken is nogal belangrijk en neemt eenigen tijd in beslag. Dat is de reden dat men de *Samson* nog niet zag uitvaren. *Don Alberto* heeft bij zijn eerste uitvaart een ongeluk gehad, de stookolie is in brand gevlogen en daarom liep deze sleeper den volgenden avond hier weer binnen.

Dezer dagen vertrekt hij weer naar Maracaibo en zal het sleepbedrijf met nieuwen moed beginnen.

Naar Aruba.

We zagen gisteren aan boord van de *Estelle* Dr. N. WATERMAN, Directeur van den Openbaren Gezondheidsdienst, de Heer J. J. BEAUJON Adv.-generaal, en een paar Politieagenten, allen op reis naar Aruba.

Lutherfeest.

De Vereenigde Protestantsche Gemeente alhier hield Woensdagmorgen 9 ure een Gedenk-dienst; de collecte bij die gelegenheid gehouden vormde den grondslag voor een Luther-fonds. Des middags om twaalf uren luidden de klokken, en 's avonds half negen was er Kerk-concert.

De Protestantsche ambtenaren werden in de gelegenheid gesteld des morgens de godsdienstoefening bij te wonen, en hadden, voor zoover de dienst het toeliet, dien dag vrij. De Hendrik- en Wilhelminascholen gaven geen school dien dag.

Den volgenden dag was het feest voor de Protestantsche kinderen in het Kransje van 5—7 uur namiddag; en weer daags daarna werd er een kindervoorstelling gegeven in de Cine *Curaçao*.

Kolononiale Postspaarbank.

Gedurende de maand Sept.

Kantoren		ingelegd	teruggehaald
Willemstad		f 8.021.52	f 11.812.64
2e district	Curaçao	287.	542.28
3e „	Curaçao	——	—.—
4e „	Curaçao	80.	8.25
5e „	Curaçao	22,50	0.92
Oranjestad	Aruba	59,	154.75
3e „	Aruba	25.	——
Kralendijk	Bonaire	f 1,082.75	208.75
Rincon	Bonaire	59,75	——
Philipsburg St Mart.		262.95	530
Oranjestad St Eust.		208,25	69.88
Bottom	Saba	640.	346 95
Windwards.	Saba	64.48	——
Totaal		f 10.809.20	f 13.663,87

Officiëele berichten.

Aan H. G. Anemaet is op zijn verzoek eervol ontslag verleend als concierge der Hendrikschool, tevens bode van den Inspecteur van het onderwijs en de Schoolcommissie op Curaçao, en in diens plaats is benoemd W. F. Poppen.

Posterijen.

Lijst van onafgehaalde en onbestelbaar bevonden brieven.

Rafael Antich, Ana Josefa Arias, Luis M. Bethencourt, Andresito La Cruz, John Hard, Figerio N. Henriquez, Federico Kelm Constantia Martis, Natividad Mollaa, Efros na Ofrtnan, John H. Rigaud Petronill Strede, Federico Vegas, Julia Wederfoort, Eugenia Welhelmina.

Aangeteekende stukken: Clara A. de Paris

Drukwerken: A. Carson, N. Pieterss, Jose H. Raven H.

Niet voor versending vatbaar 1 drukwerk geadresseerd aan H. Marguardt de Ine.

Koloniale Raad.

Reorganisatie van Politie.

Bij het nader Afdeelingsonderzoek naar aanleiding van de Memorie van Antwoord, waaraan ook leden deelnamen, die bij het voorafgaand onderzoek niet in de gelegenheid waren geweest hun gevoelen te doen kennen, gaven verscheidene leden als hun oordeel te kennen, dat, zoolang het Regeeringsreglement geen wijziging zal hebben ondergaan, geen ander ambtenaar dan de Procureur-generaal als hoofd der politie kan worden aangewezen. De Procureur-generaal is volgens dat reglement het hoofd der politie, welke onderscheidingen men ook wil aannemen; rechterlijke, straat- of havenpolitie.

Toch meenden deze leden, met het Bestuur, dat hetgeen volgens het Voorloopig Verslag beoogd wordt, in de praktijk ook bij de voorgestelde organisatie zal worden bereikt, wanneer maar de werkkring van den Commissaris genoegzaam ruim wordt getrokken. Volgens deze leden, met wie zich ook de andere vereenigden, moest de Commissaris onder oppertoezicht van het wettelijk hoofd, den Procureur-generaal, het feitelijk hoofd der politie zijn met genoegzame bevoegdheid om zelfstandig op te treden en de zaken te regelen. De Procureur-generaal moest de ambtenaar blijven, die de groote lijnen aangeeft en bij wien men als ware in beroep kan komen van de beslissingen van den Commissaris in politiezaken.

Door eene regeling als boven aangegeven, waarop de Afdeelingen hier bij aandrongen, zoude, meende men, de rechtszekerheid van de burgers het best zijn gewaarborgd. Ook de waardigheid van den Procureur-generaal, als rechterlijk ambtenaar, zou er slechts bij kunnen winnen.

Gevraagd werd in dit verband, hoe de werkkring van den Commissaris in Suriname geregeld is en of zijne instructie daar niet bij Koloniale verordening is geregeld of vroeger was geregeld. Men wenschte in elk geval, dat dit hier zoude geschieden.

Gevraagd werd ook, of aan den Commissaris bij de verordening niet de bevoegdheid behoorde te worden verleend om ook straffen op te leggen — natuurlijk met beroep op den Procureur-generaal.

Tegen het stellen van de politie onder de onmiddellijke bevelen van de Gezaghebbers bleef men gekant, ook met het oog op het prestige van den Gezaghebber als hoofd van het eiland. Het gaat, betoogden eenige leden, niet aan om de Gezaghebbers straffen te doen opleggen, die door den Procureur-generaal kunnen worden vernietigd.

De wijziging van art. 7 vond bij de meeste leden geen bijval. Men stelde prijs op het behoud der oorspronkelijke redactie. Wat het Bestuur bij de toelichting van de wijziging aanvoert omtrent het oordeel, dat de Raad toch telken jare bij de begrooting over de sterkte en de bezoldiging van de politie heeft uit te spreken, is alleen in theorie juist. In de praktijk komt daar niet veel van terecht. Meermalen toch werd de Raad in dit opsicht voor faits accomplis gesteld. En bij de jongste algemeene traktementsverhoogingen werd den Raad geen andere keuze gelaten dan zich bij het voorgestelde nederleggen of tal van ambtenaren dupeeren. Met zijne wenschen is toen in het geheel geen rekening gehouden.

Men wenschte dan ook de oorspronkelijke voorgestelde regeling, waarbij den Raad medezeggenschap wordt toegekend in de bepaling der traktementen van het politiepersoneel, gehandhaafd te zien als een eerste stap op den goeden weg.

BURGERLIJKE STAND.

CURAÇAO.

STADSDISTRICT.

GEBOORTEN.

	Mannel.	Vr. gesl.	In echt.	B. echt.
Juli	14	13	13	14
Augustus	17	17	15	19
September	21	20	16	25
Totaal	52	50	44	58

Totaal generaal 3e kwartaal 102, 2e kw. 78, 1e kw. 98.
In echt 3e „ 44, 2e „ 35, 1e „ 33.
Buiten echt 3e „ 58, 2e „ 43, 1e „ 65.

STERFGEVALLEN.

	Mannel.	Vr. gesl.	Levenl. in echt.	B. echt
Juli	10	10	1	2
Augustus	11	19	0	1
September	8	10	0	2
Totaal	29	39	1	5

Totaal generaal 3e kwartaal 68, 2e kw. 78, 1e kw. 91.
Levenloos aang. in echt. 3e „ 1, 2e „ 4, 1e „ 0.
Buiten echt 3e „ 5, 2e „ 4, 1e „ 5.
Sterfgevallen 3e kwartaal 74, 2e kw. 86, 1e kw. 96.

Het 3e kwartaal steekt bizonder gunstig af bij zijn twee voorgangers. Het sterftecijfer is bizonder laag en er is, zoo waar, een surplus aan geboorten van 34; in het 2e kwartaal was er een tekort van 8, in het 1e. een surplus van slechts 2. De buitenechtelijke geboorten zijn echter het talrijkst. Dat brandmerk der schande teekent het moreele leven in het stadsdistrict. Het staat nog op een zeer laag peil.

HUWELIJKEN.

Juli	2
Aug.	15
Sept.	5
Totaal	22

22 huwelijken in het 3e. kw. In het 2e. kw. bedroeg dit getal 29 en in het 1e was het 13.

Deze getallen blijven ook ver onder de normale verhouding. Kon het buitenechtelijk samenleven strenger worden tegengaan, de huwelijken zouden stijgen en onze maatschappij in het stadsdistrict zou gezonder verhoudingen toonen. Nu is de algemeene toestand, op moreel gebied, zeer ongunstig.

De Regen.

Volgens oude traditie heeft het ook dit jaar op Allerzielen geregend. Maar, ofschoon de bui zich zwaar liet aanzien, in de stad viel er niet zooveel water, van de buitendistricten hebben we nog geen bericht kunnen ontvangen. 't Is te hopen, dat de regentijd nu inzet, want het wordt hoog tijd, anders loopt de maisooget van 't jaar mis.

Marktbericht van den Curaçaoschen Handelsbond.

Van 2 Nov. 1917.

AARDNOTEN (Pindas) per KG.........	——
ZOUT per vat van 130 K.G.........	f 0.80
DIVIDIVI per K.G.........................	„ 0.08
ORANJESCHILLEN per KG. 1st kw.	„ 0.30
id. per KG. 2e kw.	„ 0.20
HUIDEN per K.G.........................	„ 0 80
GEITENVELLEN per K.G.............	„ 1.00
WOL per K.G............................	„ 0.25
SCHAPENVELLEN per stuk.........	„ 0.50
BEENDEREN per K.G..................	„ 0.02
RECINUS-ZAAD per K.G.............	„ 0.05

STROOHOEDEN (hipijapa).		
Kwaliteit No, 1............per dozijn		„ 3.75
„ „ 1 (gebleekt) „ „		„ 3.87½
„ „ 2 „ „		„ 4.75
„ „ 3 „		„ 6.12
„ „ 3 „ „		„ 6.80
„ „ 4 „ „		„ 7
„ „ 5 „ „	OLA	„ 6,20
„ „ 6 „ „		„ 8
„ „ 7 „ „		„ 9
„ „ 8 „ „	OLA	„ 7.20
„ „ 9 „ „		„ 12.50
„ „ 10 „ „	OLA	„
„ „ 11 „ „		„ 12
„ „ 12 „ „	OLA	„
„ „ 13 „ „		„
„ „ 14 „ „	OLA	„
„ „ 15 „ „		„
„ 1 van 25 c.M. of minder		
STROOHOEDEN (latai):		f.
Kwaliteit X per dozijn........................		f1,25
Kwaliteit XX per dozijn....................		f1,90

Nederland.

Onze vaart op de Koloniën.

Blijkens een bekendmaking in de „Staatscourant" van 12 Sept. kan thans, voor zoover zulks met het oog op het ongeregelde scheepvaartverkeer mogelijk is, ook aan de niet aan 's lands dienst verbonden of daarvoor uit te zenden personen, die aan de vóór 1 Februari 1917 geldende bepalingen recht konden ontleenen op overtocht naar Nederlandsch-Indië voor landsrekening, welk recht tijdelijk vervallen is, door het Kon. besluit van 22 Februari 1917 No. 62 weder worden vergund op landskosten naar Nederlandsch-Indië te reizen, ingeval door hen voor hunne reis gewichtige redenen kunnen worden aangevoerd.

In de door belanghebbenden bij het Departement van Koloniën in te dienen verzoekschriften om die vergunning te verkrijgen zullen de redenen van hun vertrek moeten worden opgegeven.

Invoer van kolen uit het buitenland.

(Officiëel). Sinds begin Augustus ll. waren, gelijk bekend, onderhandelingen gaande met Duitschland teneinde de hoeveelheid van 350,000 tons per maand, die tot Augustus waren geleverd, ook daarna te ontvangen.

De onderhandelingen, welke in de maand Augustus plaats hadden, vermochten tot dusver geen bevredigend resultaat op te leveren, daar met name de eischen van Duitsche zijde inzake van het verleenen van een maandelijksch crediet op groote bezwaren stuitten. In de maand Augustus werden uit Duitschland en België te zamen niet meer dan 120,000 tons kolen ontvangen, terwijl op 10 September ll. de koleninvoer, althans voorloopig, werd stopgezet.

Wat Engeland aangaat, is na langdurige onderhandelingen, op 10 September een voorstel ontvangen inzake de levering van eene maandelijksche hoeveelheid van 100,000 à 200,000 tons, welk voorstel tevens omvat eene regeling zoowel omtrent de transatlantische vaart als omtrent de vaart tusschen Engeland en Nederland, volgens welke regeling eene gelijke hoeveelheid Nederlandsche tonnen (gross) aan de Belgische Relief Commissie zou worden afgestaan als voor den kolenaanvoer noodig is.

Naar ons opnieuw door de Wirtschaftliche Pressestelle wordt bevestigd, ligt het stopzetten van den Duitschen kolenuitvoer naar Nederland op het oogenblik niet in de bedoeling.

Indien de aanvoer tijdelijk hapert, is dit te wijten aan locale, voorbijgaande moeilijkheden, waarvan aan te nemen is, dat zij in de eerstvolgende dagen uit den weg zullen worden geruimd.

De groote Vredesmeeting der Katholieken van Nederland.

11 Sept. ll. zijn de Katholieken van Nederland uit alle streken des lands samengestroomd naar de Residentiestad om in de groote, door het Centraal Bureau voor de Kath. Soc. Actie belegde Vredesmeeting, uiting te geven aan het vredesverlangen, dat hen bezielt.

In breede scharen zijn zij opgekomen, de mannen en vrouwen, vol vurige geestdrift om te betuigen hun onverdeelde instemming met het vredesprogramma, door Z. H. Paus Benedictus XV in zijn jongste Nota tot de regeerders der volkeren uiteengezet.

1500 Personen vulden de groote zaal van den Dierentuin geheel. Vertegenwoordigd waren 85 Plaatselijke Comité's der K. S. A., vertegenwoordigend honderden plaatselijke vereenigingen, voorts 69 Nationale en Diocesane Bonden, en 189 Plaatselijke Vereenigingen, die een eigen vertegenwoordiger hadden gezonden.

Zóó is de Meeting in Den Haag een schitterende openbaring geworden van wat er leeft in het hart van heel katholiek Nederland, een openbaring van de trouwe aanhankelijkheid van Nederlands katholieken aan den Vader der Christenheid, den Paus van Rome; een openbaring ook van den krachtigen, beslisten wil om het ideaal des Pausen: internationale arbitrage met ontwapening ter verkrijging van een rechtvaardigen en duurzamen vrede, met alle krachten mede te helpen verwezenlijken.

Voor dit ideaal is enthousiasme gewekt op de Roomsche Vredesmeeting, 'n enthousiasme dat bij het verloop der meeting steeds aangroeide, dat zich herhaaldelijk uitte, toen Pater Raaymakers met zulk een indrukwekkende beslistheid stelling nam tegen den oorlog en den dageraad van een nieuwe wereldorganisatie, gegrondvest op recht en liefde, afteekende, maar dat in hoogsten climax tot spontane uitbarsting kwam, toen Prof. Aalberse de te zenden vredesmotie aan Z. H. den Paus had voorgelesen.

HAVEN-NIEUWS
VAN 27 OCT. — 10 NOV.

Schip	Kapitein	Aankomst	van	Vertrek	naar
Maracaibo	P W Johnson	27 Oct	Maracaibo	27 Oct	New York
Philadelhia	G W Goodman	31 „	La Guayra	31 „	New York
Merida	A Johanson	31 „	Maracaibo	1 Nov	Maracaibo
Zulia	Edw Cole	3 Nov	New-York	3 „	Maracaibo
Merida	A Johanson	5 Oct	Maracaibo	5 „	La Guayra
Merida	A Johanson	7 „	La Guayra	8 „	Maracaibo
Caracas	H Hichborn	7 „	New York	8 „	La Guayra
Zulia	Edw Cole	8 „	Maracaibo	8 „	New York
Pd Nederlanden	N A de Boer	5 „	Suriname	6 „	New-York
Don Alberto	Arvelo	8 Oct	Maracaibo	? Oct	Maracaibo
Samson	Bul	14 „	Missisipi	? „	Maracaibo
America	W Leehner	„	Pto Cabello	„	Pto Colombia

Schoeners	Aankomst	van	Schoeners	Vertrek	naar
Virginia	27 Oct	Velade Coro	*Lady H*	30 Oct	Aruba
Carmen J V	28 „	Pto Cabello	*Camina H*	31 „	Maracaibo
Camia H	28 „	Maracaibo	*Vesta H*	31 „	Bonaire
Estelle H	30 „	IslaBarlov	*Estelle H*	2 Nov	Aruba
Lady H	29 „	Aruba	*Felicidad*	2 „	Maracaibo
Carlota H	29 „	Maracaibo	*Sirena*	? „	Barbados
Vesta H	30 „	Bonaire			
Josefa M V	30 „	Maracaibo			
Ariminta H	31 „	Cartagena			
Gladys-Smith I	1 Nov	Antigua			
Rita Otilia V	1 „	Maracaibo			

De Motie.

„De algemeene vergadering van de Katholieke Sociale Actie in Nederland, bijeen te 's-Gravenhage, in een openbare meeting, ter bespreking van de Vredesvoorstellen van Z. H. den Paus,

betuigt aan Zijne Heiligheid haar eerbiedigsten dank voor het door Hem genomen initiatief, om als Vredesstichter tusschen de strijdende naties op te treden, ten einde hen te bewegen den strijd te staken en een rechtvaardigen en duurzamen vrede te sluiten,

spreekt haar vertrouwen uit, dat alle Katholieken der geheele wereld, door gebed en versterving, en zooveel mogelijk door hun invloed en daad deze pogingen van den H. Vader krachtig zullen ondersteunen,

en besluit deze motie ter kennis te brengen van Z. H. den Paus en van het Doorluchtig Episcopaat van Nederland."

Buitenland.

BELGIË.

Het gebrek aan levensmiddelen.

Een vertegenwoordiger van de voedingscommissie voor Henegouwen, geeft de volgende bizonderheden over den toestand levensmiddelvoorziening in bezet België. Het rapport loopt tot het begin van de maand Juni, op het tijdstip van de oorlogsverklaring der Vereenigde Staten. Sedert de afkondiging der blokkade op 1 Februari en de vermindering van den invoer te Rotterdam, welke hier uit voortsproot, zijn de rantsoenen met een derde verminderd; gedurende de tweede helft van Februari werden de kantoren den commissie dagelijks bestormd door delegaties, die uit verschillende deelen der provincie kwamen, voornamelijk uit Bergen.

De vertegenwoordiger kwam den 27en Februari te Quaregnon aan en bezocht daar de arbeidswoningen. De lieden leefden er van de rantsoenen der commissie en hadden eenig voedsel van de in het land zelf verbouwde producten. Het meerendeel der gezinnen had slechts twee voldoende maaltijden. De mannen waren mager en zwak; de arbeid in de mijnen en de fabrieken was hun onmogelijk. De werklieden, die ziek van honger waren, leverden slechts gemiddeld ⅔ van hun normale productie. Zij kwamen op hun werk met een bijkans leegen buidel, terwijl verscheidene voor noenmaal slechts stukken Zweedsche raap hadden.

Gedurende de maanden Februari en Maart was er soepbedeeling en kon men eenige aanvullen krijgen. Het aantal klanten voor het soep-rantsoen in Henegouwen steeg van den 1en tot eind Februari van 60,000 tot 400,000. Ondanks den steun, die door de soepbedeeling werd verstrekt, werden de bureaux te Bergen nog bestormd door eene menigte vrouwen en werkloozen. In Maart hadden in verscheidene industrieele dorpen troebelen en betoogingen plaats. Te Jemappes en Hornu moesten de Duitsche troepen tusschen beide komen. Den 1en April werd in het Henegouwsche centrum de algemeene staking afgekondigd. Er had geen vijandelijke daad plaats. De mannen toonden slechts dat zij niet meer over de noodige physieke kracht beschikten om te arbeiden. Den 5en April kwam een groep vrouwen uit het landbouwbedrijf den bedroevenden toestand uiteen zetten.

Tot 1917 kon door een krachtige propaganda in het buitenland de gezondheid en de welvaart van België beschermd worden, doch gedurende de laatste vier maanden hebben de rantsoenen aan waarde verloren en zijn de reserves van binnenlandsche producten uitgeput. De bevolking van Henegouwen is met 50,000 Fransche vluchtelingen toegenomen. Het gebrek aan levensmiddelen is zoo groot, dat sommige — hoewel zeldzame — Belgische families gelokt werden door de beloften om in Duitschland te gaan werken in de hoop te eten te hebben.

ESSCHEN.

De Duitsche overheden hebben per aanplakbiljet bekend gemaakt, dat de boeren verplicht zijn hun ossen en koeien als trekdieren voor het landbouwbedrijf af te richten. Tevens is den burger aangezegd, dat ze binnen enkele dagen moeten opgeven hoeveel rieken, kapmessen en bijlen zij in hun bezit hadden.

Ieder die nu een brief of briefkaart naar het binnenland wil verzenden, moet die persoonlijk naar de Duitsche censuur in het station brengen. Daar moet hij dan zelf de brief of briefkaart onder het oog van den censurist voorlezen en elke onduidelijkheid ophelderen en uitleggen. Al wat deze man niet verstaat of hem verdacht voorkomt, word doorgehaald of verscheurd. Als alles dan in regel is, moet men in een register teekenen dien of dien brief verzonden te hebben en voor den waren inhoud in te staan.

De uitgaven van Engeland

In het Lagerhuis heeft Bonar Law een wetsontwerp ingediend, waarbij een crediet van 650 millioen pond sterling wordt aangevraagd.

Bonar Law zeide: Deze credietaanvrage is 150 millioen pond grooter dan eenige voorgaande. Het gemiddelde van de dagelijksche uitgaven sinds de vorige credietaanvrage heeft de schatting met 1 millioen pond sterling dagelijks overschreden. De schatting was 5 411.000 pond sterling dagelijks, terwijl voor 112 dagen van het financieële jaar dagelijks uitgegeven werd 6.795 000 pond sterling. De vermeerderingen in de uitgaven bedragen voor munitie voor leger en vloot 506.000 pond sterling, voorschotten aan de geallieerden en de dominions 569.000 pond sterling, andere doeleinden 307.000 pond sterling.

Bonar Law verklaarde, dat het in zeker opzicht een ontgoocheling voor hem was, dat niettegenstaande de hulp van Amerika de voorschotten aan de geallieerden nog vermeerderd waren. De last, welke wij op ons genomen hebben, zeide hij, is groot maar bewijst tevens onze onbaatzuchtigheid, gelijk de steun van Amerika de onbaatzuchtigheid van dat land bewijst.

Het totaal bedrag der voorschotten aan de geallieerden en de dominions was 1.025,000,000 pond sterling, aan de dominions alleen 146.000 000 pond sterling.

De verhoogde oorlogslasten waren het gevolg van het feit, dat grooter betalingen aan Indië gedaan waren voor de diensten, welke het in verband met den oorlog bewees. Ook het vliegwezen eischte hooger onkosten.

Zonder de voorschotten aan de geallieerden bedroeg de vermeerdering der oorlogsonkosten 300.000 pond sterling.

Mac Kenna verklaarde vervolgens, dat de door Bonar Law gegeven cijfers niet het aanzienlijk bedrag van de interest der nationale schuld omvatte. Voor het einde van het huidige financieële jaar zouden de dagelijksche uitgaven 8 millioen pond sterling bedragen,

De dagelijksche inkomsten bedroegen ongeveer 2 millioen pond; zes millioen pond moesten dus door leeningen opgebracht worden. Dit vereischte een verdere inkomstenbelasting van drie shilling vier pence per pond sterling. Tezamen met het huidig cijfer der inkomstenbelasting zou dus 8 shilling per pond gevraagd worden.

De financieele situatie in Rusland.

„L'Information" van 6 September ontleent aan „L' Oeuvre" de volgende beschouwing over den moeilijken financieëlen toestand, waarin Rusland verkeert:

„Welke verschrikkelijke slagen treffen Rusland! Zijn schuld, die in 1914 slechts 9 milliard roebel bedroeg, is thans gestegen tot meer dan 40 milliard. Zij zal 1 Januari 1918 de 50 milliard overschrijden! Alleen de rentedienst zal 2½ miliard verslinden, tegen 400 millioen voor den oorlog. Zal het nieuwe régime al deze verplichtingen kunnen nakomen? Zal men overgaan tot een gedwongen leening, tot een confiscatie van de industrieële winsten, tot een definitief beslag leggen op de in de banken gedeponeerde kapitalen?

Ziedaar de groote vraag!"

De hachelijke financieele toestand van Roemenië.

De bekende Roemeensche politicus, professor Stere, publiceert in de „Lumin" een zeer opmerkelijk artikel over den toestand der Roemeensche financiën. In 1913 bedroeg de staatsschuld van Roemenië 1½ milliard, na den oorlog zal zij ten minste 10 milliard beloopen. Daartegenover stelt de schrijver het nationale vermogen, dat hij op ten hoogste 10 milliard schat. De rentedienst van de staatsschuld plus de staatsbegrooting, die na den oorlog meer dan 1 milliard zal bedragen, zal het Roemeensche volk zware lasten opleggen.

„Het bloote feit, dat op ieder familiehoofd alleen voor staatsuitgaven 1000 lei per jaar valt, teekent het ontzettende van dezen toestand", vervolgt Stere. „En waar moeten wij het geld vandaan halen voor andere noodzakelijke uitgaven, voor provinciaal en gemeentelijk beheer, in het bijzonder voor de voeding en het levensonderhoud der bevolking? Voor den oorlog bedroeg het jaarlijksche inkomen in goede jaren slechts 500 lei.....

„De balans is inderdaad verpletterend!"

Lloyd George over den toestand.

Sprekend te Birkenhead, bracht Lloyd George hulde aan deze stad voor hetgeen zij tot de oorlogvoering heeft bijgedragen. Ook als haven heeft Birkenhead veel gepresteerd.

Lloyd George verklaarde dat de cijfers over de verliezen door den duikbootoorlog geleden in het Lagerhuis gegeven, juist waren, in weerwil der Duitsche beweringen. „Ik vertrouw — zegde hij verder — dat onze vijanden niet in staat zullen zijn de kracht van het rijk neer te slaan of de hoop der geallieerden, ondanks alles wat met de duikbootactie wordt in het werk gesteld".

Ook bracht de Premier hulde aan de arbeiders, die door hun werk „aanspraak maken op den dank en den eerbied van hun landgenooten".

Vervolgens besprak Lloyd George den oorlogstoestand. Hij deed uitkomen, dat de revolutie in Rusland verlengend op den duur van den oorlog moet werken. „Revoluties mogen goed of slecht zijn, naar gelang van de omstandigheden, maar zij brengen een land in de war, wanneer zij komen, en onvermijdelijk worden zij door een groote ontreddering gevolgd". Men moet echter geduld oefenen. „De Russische leiders zijn zeer bekwame en vaderlandslievende lieden, zeer loyaal aan de zaak der geallieerden". Moest Rusland onder leiding der revolutionnaire regeering verslagen worden, dan zou het — evenals België — onder den voet geloopen worden.

De Russische democratische regeering zou bedreigd zijn, indien zij er niet in gelukte den geboortegrond tegen den invaller te verdedigen, daar het volk zulks niet gereedelijk zou vergeven. Het is de glorie der Fransche revolutie, dat haar zonen „de legers van den invaller teruggewierpen en Frankrijk als een vrij land behielden".

De taak der Russische leiders is eveneens zeer zwaar. Zij moeten den economischen wantoestand onder uiterst moeilijke omstandigheden en onder het vuur van den vijand herstellen. De Duitsche legers zouden in Petrograd niet komen om er de vrijheid te bevestigen; dit weten de leiders zeer goed. De vrijheid van binnen is niet genoeg, ook het land moet verdedigd worden. Een ramp in Rusland zou de zaak der democratie over de gansche wereld „enorm nadeel" berokkenen.

Men moet het Russische volk niet verwijten, dat het niet voldoende geschoold is om in weinige maanden van den oorlog het rijk te besturen met kracht en standvastigheid, waar dit in andere landen geslachten en eeuwen geduurd heeft. De schuld ligt aan het stelsel, dat de gelegenheid van opvoeding ontneemt. Men moet niet hard oordeelen. „Voor een verdrukt volk duurt het even lang om aan de vrijheid te gewennen als voor een vrij volk om aan de onderdrukking gewend te raken".

Toch is Duitschland's poging om tweedracht te zaaien, mislukt. Eerst beproefde het dit door zijn geheime agenten, die in Rusland wantrouwen, achterdocht en haat tegen de geallieerden poogden te zaaien. Daar dit niet gelukte, rukt Duitschland nu met zijn kanonnen Rusland binnen.

Op het Congres te Moscou betoonden de mannen van alle politieke partijen „hun instemming met de zaak der geallieerden en met Rusland's trouw aan de verdragsbepalingen".

Duitschland is er niet in gelukt de Russen aan de leugen te doen gelooven, als zou deze oorlog het gevolg van Engelsche machinaties zijn.

De oorlog begon in het Oosten, toen Rusland voor de zaak van Servië opkwam. Frankrijk werd er in betrokken, omdat het met Rusland verbonden was dit land bij een aanval bij te staan. België kwam er bij, „omdat het op den rechten weg naar Frankrijk lag" en Engeland om zijn woord tegenover België gestand te doen. „Rusland was het eerst in den strijd en niet het laatst." Zijn leiders weten het en komen niet terug van hun trouw aan de geallieerden, ondanks alle Pruisische manoeuvres. Het ware een smaad voor de Russische democratie door te beweren dat ze — zoo ze reeds in 1914 ware bevestigd geweest — niet voor Servië ware opgekomen. Zoo een autocratie er voor opkwam, zou een democratie stellig niet minder voor het recht der zwakken staan. Toch is de taak der Voorloopige Regeering vreeselijk, en wordt de kracht van iederen man zwaar op de proef gesteld. „Ik geloof, dat de Russische ministers er tegen opgewassen zijn. Ik verzoek u allen, verre van aan Rusland te wanhopen, met vertrouwen uit te zien naar het herstel en naar de groote rol, welke het nog zal spelen ter bevrijding der wereld van het dreigende Pruische militarisme" Rusland zal daarenboven ook geholpen worden, wanneer het meent dat iets gedaan kan worden.

Is de toestand in Rusland donker, „dan valt er zonneschijn op de vaandels der geallieerden op alle andere oorlogstooneelen." Vooreerst de Italiaansche overwinningen, die „tot de meest opmerkelijke in dezen oorlog behooren." Er zijn ware helden voor noodig om versterkte bergen te bestormen, die van stap tot stap verdedigd worden door dappere mannen, toegerust met moderne wapens, welke zij weten te gebruiken".

Dan is er de heroïsche strijd van Roemenië. „Roemenië heeft den geallieerden onberekenbare diensten bewezen door zijn hardnekkige verdediging der Moldavische provincies". Het overgebleven deel van den vaderlandschen grond wordt kranig verdedigd en dat „onder zoo ontmoedigende omstandigheden als wij ze moeilijk kunnen beseffen". De Roemeniërs hebben het met succes gedaan. „Wanneer de tijd aanbreekt, kunnen de geallieerden niet vergeten, hoe het kleine Roemenië trouw op post is gebleven bij zijn kanonnen".

Aan het Westelijk front hebben de Fransche en Britsche troepen den vijand „verslagen in talrijke gevechten". Tienduizenden Duitschers werden daarbij gevangen genomen. „Na dit alles komt nog de groote republiek in het Westen". Amerika maakt zich voor den strijd gereed, nadat het begrepen heeft dat de vrijheid werkelijk in gevaar verkeert. Amerika heeft nooit een nederlaag geleden. „Het kent er den smaak niet van". Het neemt nu maatregelen „om zijn vijanden nogmaals de ervaring van een nederlaag te verschaffen."

Om al die redenen moet men hier goeden moed houden. Lloyd George eindigde met een krachtige opwekking om vol te houden.

La Emulsión de Scott.

La Emulsión de Scott ha subido de precio en las boticas de todo el mundo. Preguntados los fabricantes explican que la subida ha sido indispensable y no guarda relación con el aumento en lo que la casa tiene que pagar ahora por el finísimo aceite de hígado de bacalao que se importa de Noruega, el cual por las consecuencias de la guerra está costando cuatro ó cinco veces más que en años anteriores. Pero la Emulsión de Scott es un producto de primera necesidad y no habrá mas remedio que pagar el nuevo precio, pues la experiencia enseña que en medicinas lo barato es caro.

1

Bekendmaking.

De verkoop van zilveren, gouden en juweelen voorwerpen, beleend ter Spaar- en Beleenbank van 1 Maart 1916 t/m 31 Augustus 1916 onder No. **5455 P** t/m **4907 R** zal plaats hebben op Donderdag 8 November 1917 a.s. en volgende Donderdagen.

Belanghebbenden worden verzocht den verkoop te voorkomen door de aanzuivering der verschuldigde interesten.

Curaçao, 8 November 1917.

De Voorzitter,

8 C. S. Gorsira.